

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

OAS oli nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 25.10.-26.11.2022.
Lausuntoja pyydettiin seuraavilta tahoilta:

Viranomaiset

- Ilmatieteen laitos
- Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Metsähallitus, Pohjois-Pohjanmaa
- Metsäkeskus
- Naapurikunnat: Kärsämäki, Haapajärvi, Kiuruvesi
- Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut
- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto AVI
- Puolustusvoimat, 3. Logistiikkarykmentti
- Väylävirasto

Sisällysluettelo

L01	Fingrid, 24.11.2022.....	3
L02	Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys, 25.11.2022	4
L03	Pohjois-Pohjanmaan museo, 25.11.2022	5
L04	Ilmatieteenlaitos, 24.11.2022.....	8
L05	Haapajärven kaupunki, 17.11.2022.....	8
L06	Pohjois-Pohjanmaan liitto, 17.11.2022	10
L07	Kärsämäen kunta, 14.11.2022.....	14
L08	Fintraffic, 16.11.2022	14
L09	Peruspalvelu-kuntayhtymä Selänne, 25.11.2022.....	15
L10	Telia, 26.11.2022.....	16
L11	Suomen Erillisverkot Oy, 15.11.2022.....	16
M01	Yksityishenkilö, 21.11.2022	16
M02	Infinergies Finland Oy, 24.11.2022.....	16

Lausunnot

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
L01 Fingrid, 24.11.2022	<p>Kiitämme yhteydenotosta. Annamme yhden lausunnon samanaikaisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin (YVA-ohjelma ja osayleiskaavat).</p> <p>Yleistä</p> <p>Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.</p> <p>Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.</p> <p>Kantaverkkoliittyntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.</p> <p>Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.</p> <p>Tuulivoima-alue</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Meillä ei ole huomautettavaa hankkeesta eikä nähtävillä olevista asiakirjoista.</p> <p>Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa.</p> <p>Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.</p>	
L02 Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys, 25.11.2022	<p>Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys lausuntonaan nostaa esiin seikkoja, joita mielestämme tulisi tarkastella po. tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa.</p> <p>Riitamaa-Nurmesnevan hankealue on kokonaisuutena mittava. Kärsämäen kunnan osalta kysymys on Riitamaan alueesta, mutta laajemmin tarkasteltuna se linkittyy useisiin muihin Kärsämäellä ja lähikunnissa eritahtisesti meneillään oleviin hankkeisiin, eikä tätä faktaa mielestämme pitäisi sivuuttaa.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sivulla 11 oleva karttakuva osoittaa, että toteutuessaan esitetyssä laajuudessa hankkeiden kokonaisuus tulee lähes tyystin katkaisemaan vaeltavien eläinten rauhalliset ja luontaiset kulkuyhteydet itä-länsi-suunnassa usean kunnan alueella. Koska tämäkin hankealue sijoittuu lähes kokonaan metsäisille alueille, muutosta luontoon ei voida pitää vähäisenä. Metsien pirstaloitumisesta tulevat kärsimään muun muassa alueella liikkuvat suurpedot sekä tällekin alueelle paluun tehnyt metsäpeura. Aikanaan tehtävät siirtolinjaratkaisut vaikuttavat vielä lisänä kokonaisuuteen.</p> <p>Kaavoitusprosessissa olisi syytä käyttää laajaa näkökulmaa, vaikka kyse nyt onkin osayleiskaavasta.</p> <p>Kaavoitusprosessissa tulisi lisäksi antaa huomattavaa painoarvoa hankealueella jo olemassa oleville suojelualueille. Keskeisimpänä näistä tarkastelua vaatii Nurmesjärven Natura-alue, joka on kiistatta erittäin merkittävä luontoarve runsaan, monimuotoisen lintulajistonsa</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Hankealue on pääosin havu- ja sekametsää, ojitettua maatalousmaata, harvapuustoista aluetta ja avosuota.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>ansiosta. On erittäin kyseenalaista tuoda tuulivoimahanke ulottumaan liki kiinni kyseiseen luontokohteeseen. Rajausta pitäisi mielestämme tältä osin muuttaa, jotta linnuston pesimä- ja levähdysolosuhteet Nurmesjärvellä voidaan jatkossakin asianmukaisesti turvata. Kuluvan vuoden aikana lintuharrastajat ovat tehneet Riitamaalla ja sen läheisyydessä useamman kerran maakotkahavainnon. Pesää ei ole paikannettu, mutta myös tämän lajin pesimistä alueella on syytä selvittää tarkemmin prosessin edetessä.</p>	<p>Hankealueella ei sijaitse kansainvälisesti, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä linnustoalueita, eikä lintudirektiivin perusteella muodostettuja Natura-alueita.</p> <p>Maakotkan mahdollinen pesintä hankealueella otetaan huomioon YVA-menettelyssä.</p>
<p>L03 Pohjois-Pohjanmaan museo, 25.11.2022</p>	<p>PYHÄJÄRVI Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma / rakennettu kulttuuriympäristö</p> <p>Pyhäjärven kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Nurmesnevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä ja arvokkaita maisema-alueita.</p> <p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle. Pyhäjärven kaupungin kaava-alue jakautuu kahteen osaan. Suurempi alue rajautuu Kärsämäen kuntarajaan kaupungin luoteisosassa. Pienempi sijaitsee noin 4 kilometrin etäisyydellä luoteessa, rajautuen Kärsämäen kuntaan ja Haapajärven kaupunkiin. Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 2200 hehtaaria. Etäisyydet lähiseudun keskustaajamiin ovat seuraavat: Pyhjäjärvi noin 12 km, Kärsämäki noin 16 km, Haapajärvi noin 18 km, Nivala noin 34 km ja Haapavesi noin 35 km.</p> <p>Hankkeessa suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalaa, joista noin 17 sijoittuu Nurmesnevan kaava-alueelle, Pyhäjärven kaupungin alueelle. Voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Sähkönsiirron</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>osalta tarkastellaan neljää eri reittivaihtoehtoa uuden voimajohdon rakentamisesta Pysäysperälle, noin 25 kilometriä hankealueesta länteen.</p> <p>Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle sijoittuvasta tuulivoimahankkeesta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselvitys. Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaavan OAS:n mukaan hankkeen vaikutuksia hankealueella ja hankkeen vaikutusalueella oleviin arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin tullaan arvioimaan näkymäalueanalyysin, maisemaselvityksen ja kuvasovitteiden avulla. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.</p> <p>PYHÄJÄRVI Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaava, OAS / arkeologia</p> <p>Pyhäjärven kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Nurmesnevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.</p> <p>Myrsky Energia Oy tuulivoimahanketta Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle. Pyhäjärven kaupungin kaava-alue jakautuu kahteen osaan. Suurempi alue rajautuu Kärsämäen kuntarajaan kaupungin luoteisosassa. Pienempi sijaitsee noin 4 kilometrin etäisyydellä luoteessa, rajautuen Kärsämäen kuntaan ja Haapajärven kaupunkiin. Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 2200 hehtaaria. Hankkeessa suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalaa, joista noin 17 sijoittuu Nurmesnevan kaava-alueelle, Pyhäjärven kaupungin alueelle.</p> <p>Voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan neljää eri</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>reittivaihtoehtoa uuden voimajohdon rakentamisesta Pysäysperälle, noin 25 kilometriä hankealueesta länteen.</p> <p>Hankealueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021 (Riitamaan ja Nurmesnevan tuulivoimapuistojen sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen Riitamaa-Pysäysperä arkeologinen inventointi, H.-P. Schulz Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Osallistumis- ja arviointi selostuksessa kerrotaan virheellisesti, että kaava-alueella ei sijaitse muinaisjäänöksiä. Kaava-alueella sijaitsee kuusi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta ja yksi mahdollinen muinaisjäänös, jota ei ole tarkastettu inventoinnissa, koska kohde sijaitsee turvetuotantoalueella. Kaikki kiinteät muinaisjäänökset ja mahdollinen muinaisjäänös ovat tervahautoja, muut kulttuuriperintökohteet ovat maarakenteita. Lisäksi kaava-alueen reunalla sijaitsee mahdollinen muinaisjäänös Kallioneva (kohdetunnus 000037686). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa. Arkeologisista kohteista tulee käyttää kaava-asiakirjoissa muinaisjäänösrekisterin mukaista nimeä ja kohteiden yhteyteen tulee liittää kohteen muinaisjäänöstunnus.</p> <p>Kaava-alueella sijaitsevat arkeologisen kulttuuriperinnönkohteet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Peräkangas 1000045070 kiinteä muinaisjäänös tervahauta 2. Pyörkangas 1000045071 kiinteä muinaisjäänös tervahauta 3. Nurmeskangas etelä 1000045072 kiinteä muinaisjäänös tervahauta 4. Juutaskumpu 1000045073 kiinteä muinaisjäänös tervahauta 5. Peurapuro 1 1000045074 kiinteä muinaisjäänös tervahauta 6. Peurapuro 2 1000045075 kiinteä muinaisjäänös tervahauta	<p>Korjataan OAS:n kohtaan 3, että kaava-alueella sijaitsee 6 muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>7. Lampisaari 1000045076 mahdollinen muinaisjäännös tervahauta</p> <p>8. Peurapuro 3 1000045079 muu kulttuuriperintökohde maarakenteet</p> <p>9. Peurapuro 4 1000045080 muu kulttuuriperintökohde maarakenteet</p>	
L04 Ilmatieteenlaitos, 24.11.2022	<p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Hankealueen pinta-ala on noin 7872 ha, josta Pyhäjärven kaupungin kaava-alueen pinta-ala on noin 2200 hehtaaria. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, ja kaavan tavoitteena on mahdollistaa Pyhäjärven kaupunkiin noin 17 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m.</p> <p>Pyhäjärven kaupunki on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p> <p>Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.</p>	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.
L05 Haapajärven kaupunki, 17.11.2022	<p>Lausunnonaan Haapajärven kaupunki toteaa seuraavaa:</p> <p>1. Hankkeen vaikutusalue.</p> <p>Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa sivulla 129, ja Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sivulla 12 on luetteloitu toiminnassa tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet 30 kilometrin säteellä Riitamaa-Nurmesnevan hankealueesta. Luettelosta puuttuu Haapajärven alueella olevat Hakulinkankaan ja Korteperän kaavoitusvaiheissa olevat tuulivoima-alueet.</p>	Lisätään OAS:n kohtaan 5.4 Haapajärven Hakulinkankaan ja Korteperän tuulivoimahankkeet.

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>2. Hankkeen sähkönsiirto. Pysäysperän sähköaseman sähkönsiirtoreittien länsipäässä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla Kalajokilaakson viljelymaisema maisema-alueella.</p> <p>Hankkeen sähkönsiirron reittivaihtoehdoissa ei ole riittävästi huomioitu Haapajärven kaupungin alueen vaikutuksia asujamistoon eikä kaavoituksessa olevia tuulivoima-alueita.</p> <p>Sähkönsiirron reittejä suunniteltaessa Haapajärven kaupungin alueelle, tulee lähtökohtaisesti tarkastella seuraavia vaihtoehtoja</p> <p>2.1. Hankkeen sähkönsiirrosta tulee käyttää ensisijaisesti olemassa olevia siirtolinjoja.</p> <p>2.2. Mikäli hanke edellyttää Haapajärven alueella uusia siirtolinjoja, tulee niiden toteutus olla ensisijaisesti maakaapeilla toteutettuja.</p> <p>2.3. Mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole toteutettavissa, voidaan hankkeen yhteydessä perustaa Haapajärven kaupungin alueelle uusi siirtolinja. Ennen uuden siirtolinjan suunnittelua, tulee linjausvaihtoehdoista keskustella aina ensin Haapajärven kaupungin kanssa.</p> <p>2.4. Uusi siirtolinja tulee mitoittaa ja rakentaa siten että se ei haittaa kaupungin omia tuulivoimahankkeita, eikä sillä saa olla merkittäviä vaikutuksia maankäyttöön, rakentamiseen ja asujamistoon.</p> <p>2.5. Lisäksi siirtolinjaa suunniteltaessa tulee huomioida kaikki Kärsämäen tuulivoimahankkeet, joiden sähkönsiirto tulee suuntautumaan Pysäysperän sähköasemalle. Lisäksi siirtolinja tulee olla siirtokapasiteetiltaan sellainen, että sitä voivat käyttää kaikki tuulivoimaoperaattorit, joiden tuottama sähkö johdetaan Pysäysperälle.</p>	<p>Sähkönsiirron suunnittelu etenee YVA:n ja kaavasuunnittelun rinnalla huomioiden mm. asutuksen ja olemassa olevat sähkölinjat ja -asemat.</p> <p>Sähkönsiirron vaihtoehtoista käydään vuoropuhelua muiden hanketoimijoiden ja viranomaisten kanssa.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>3. Liikenne.</p> <p>Tuulivoimaloiden osat sekä pystytyskalusto kuljetetaan rakennuspaikoille todennäköisesti hankealueen lähimmistä satamista eli Kalajoki, Raahe tai Kokkola.</p> <p>Mikäli Haapajärven keskustaajaman läpi kulkeva valtatie 27 tulee olemaan hankkeen rakentamisen pääreittejä, on liikenneturvallisuuteen kiinnitettävä erityistä huomiota. Myös suuret ja painavat maantiekuljetukset asettavat omat haasteensa tieverkon kantavuudelle ja pinnoitteille.</p> <p>Mikäli kuljetuksissa joudutaan Haapajärven alueella purkamaan tai siirtämään rakennettuja liikennemerkkejä, liikennejakajia tms. tulee operaattorin huolehtia niiden kuljetuksen aikaisesta toimivuudesta sekä rakentamisen jälkeisestä ennallistamisesta.</p> <p>4. Luontoarvot</p> <p>Suunnittelussa ja rakentamisen aikana tulee huomioida luontoarvojen säilymisen toteutuminen ja rakentamisen vähähiilisyys.</p> <p>5. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Maakuntakaavan tuulivoima-alueen mukaisessa hankkeessa on suunniteltu myös sähkönsiirtoreitit, jotka tulee ottaa huomioon uusien alueiden suunnittelussa.</p>	<p>Liikenteen aiheuttamat vaikutukset arvioidaan hankkeen YVA-menettelyssä.</p> <p>Luontoarvot otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa.</p> <p>Lisätään OAS:n kohtaan 5.2 maininta maakuntakaavan (2006) kumoutumisesta Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakunta-kaavan lainvoimaistumisen myötä.</p>
L06 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 17.11.2022	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 8.10.2021 ja seurantaryhmän kokoukseen 12.9.2022.</p> <p>Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.</p> <p><u>Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.</p> <p>Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.</p> <p><u>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke</u></p>	<p>Lisätään OAS:n kohtaan 5.2 maininta maakuntakaavan (2006) kumoutumisesta Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakunta-kaavan lainvoimaistumisen myötä.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2023. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tv-alueita.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealue on tunnistettu suurimmaksi osin tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavoituksen eteneminen otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>valmisteluaineistossa tämä alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena (tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva).</p> <p>Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Tässä vaiheessa vaihemaakuntakaavaan laaditaan myös lisäselvityksiä mm. maisema- ja yhteisvaikutuksista. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tv-1 -aluerajausta (tv-1 387) tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen seuraavaa kuulemiskierrosta, johon edetään vuoden 2023 aikana.</p> <p>Nykyisen oikeuskäytännön mukaan Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaava voidaan viedä Kärämäen kunnassa ja Pyhjärven kaupungissa hyväksymiskäsittelyyn sen jälkeen, kun maakuntavaltuusto on hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja alue on osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena (tv-alue). Maakuntakaavaa tarkempi kuntakaava ei täten joudu odottamaan maakuntakaavan lainvoimaisuutta mahdollisen oikeuskäsittelyn päätteeksi, vaan yleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä olisi valitettu oikeusasteisiin.</p> <p><u>Vaikutusten arviointi</u></p> <p>Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaiisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Lähimpänä Riitamaan kaava-aluetta sijaitsee maakunnallisesti arvokkaat Haapapuron kulttuurimaisema ja Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat sekä Pyhjärven kulttuurimaisema.</p>	<p>Hankealueen ympäristössä olevat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt on</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Haapapuron ja hieman pohjoisempaan sijaitsevan Venetpalon kulttuurimaisema-alueilla sijaitsee myös maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (MRKY). Nurmesnevan tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä. Lisäksi tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi mm. hankealueen ympärillä sijaitseviin kyliin ja järvien ja jokien rannoille. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.</p> <p>Hankealueen läheisyydessä sijaitsee kaksi maakuntakaavassa osoitettua luonnonsuojelualuetta (Nurmesjärvi ja Latvakangas), jotka kuuluvat myös Natura-verkostoon (SPA/SCI). Etenkin Nurmesjärven luonnonsuojelualueeseen tulee todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia sähkönsiirrosta sekä hankkeiden yhteisvaikutuksista. Hankkeen vaikutukset on arvioitava huolellisesti näihin alueisiin.</p>	<p>tunnistettu kattavasti YVA-ohjelmassa. Vaikutusten arvioinnissa tullaan tarkastelemaan tuulivoimahankkeesta aiheutuvia muutoksia ja muutosten merkittävyyttä.</p> <p>Arviointiselostuksessa esitetään toimenpiteitä maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.</p> <p>Läheiset luonnonsuojelualueet otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa. Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin arvioidaan kattavasti YVA-menettelyssä.</p>
L07 Kärämäen kunta, 14.11.2022	Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, ettei Kärämäen kunnalla ole huomautettavaa Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.
L08 Fintraffic, 16.11.2022	<p>Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta.</p> <p>Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Lentoesterajoitteet huomioidaan hankkeen suunnittelussa.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta Lentoesteet paikkatietoaineistona Fintraffic</p> <p>Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.</p>	
L09 Peruspalvelu-kuntayhtymä Selänne, 25.11.2022	<p>Olemme tutustuneet Nurmesnevan tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta koskien yleiskaavaa (Sitowise 12.10.2022 ja 28.9.2022) ja Pyhäjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen huomauttaa seuraavaa:</p> <p>Selvityksessä mainitaan: Kaava-alueen etelälaidalla sijaitsee kaksi vakituisen asumiseen tarkoitettua rakennusta, joiden osalta selvitetään mahdollisuutta käyttötarkoituksen muutokseen.</p> <p>Ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen suosittelee, että lähtökohtana tuulivoimaloiden suunnittelulle on 2 kilometrin etäisyys vakituisiin asuinrakennuksiin, kuin myös loma-asuinrakennuksiin. Tuulivoimapuiston melu- ja välkeselvityksissä tulisi ottaa huomioon hankealueen läheisyydessä sijaitsevat tuulivoimapuistohankkeet.</p> <p>Mikäli tuulivoimapuistoalueella on tarkoitus läjittää suuria määriä maa-aineksia, tulee näille kohteille hakea ympäristölupa maankaatopaikkana. Samalla on hyvä ottaa huomioon maa-aineslain kannalta luvan varaiset toiminnot ja luvitukseen käytettävä käsittelyaika, joka on Ppky Selänteellä ollut 3 kk – 6 kk.</p> <p>Viranomaisen suosittelee kartoittamaan maa-ainesten ottoa mahdollisimman paljon vanhoilta jo aloiteluilta kalliokiviaineksen ottoalueilta. Näiden alueiden laajentaminen ja jatkaminen nähdään maa-ainesten kestäväenä käyttönä.</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Maa-ainesten läjittämisen luvat haetaan, jos toiminta edellyttää sitä. Ylijäämämaita voidaan hyödyntää hankkeen maarakentamisessa ilmoituksella ympäristöviranomaiselle.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
L10 Telia, 26.11.2022	Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Lisätietoja antaa tarvittaessa production-desk@teliacompany.com.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.
L11 Suomen Erillisverkot Oy, 15.11.2022	Viitaten lausuntopyyntöönne 17.10.2022 koskien Nurmesnevan tuulivoimayleiskaavaa Pyhäjärven kunnassa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.

Mielipiteet

Mielipiteen esittäjä	Mielipide kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
M01 Yksityishenkilö, 21.11.2022	Myrsky Energia Oy:stä tiedusteltiin elokuussa 2021 kiinnostustani vuokrata noin puolet XX metsätilasta heidän käyttöönsä. Kantani tähän on kielteinen. Metsätilaa ei ole enää tarkoitus hyödyntää taloudellisesti, vaan päinvastoin rauhoittaa aluetta nyt ja tulevaisuudessa eläinten ja kasvien elinpiirinä. Haluan varmistua, että suunnitteilla olevasta tuulipuistosta ei aiheudu haittaa näille pyrkimyksille. Alueella voi myös varsinkin tulevaisuudessa olla arvoa virkistyskäytössä, kun puusto vähitellen vanhenee. Mainitsen vielä vanhemmissa kartoissa merkityn tervahaudan. Myös Jokikylän Metsästysseuralla on rajattu oikeus käyttää aluetta.	
M02 Infinergies Finland Oy, 24.11.2022	Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Pyhäjärven Nurmesnevan alueelle, ja hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu kulkevan länsisuuntaisesti Haapajärven Pysäysperän sähköasemalle. Infinergies Finland Oy suunnittelee Haapajärven Korteperän alueelle tuulivoimapuistoa. Haapajärven kaupunki	Otamme palautteen huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Mielipiteen esittäjä	Mielipide kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>on päättänyt käynnistää hankkeen kaavoituksen 10.8.2022.</p> <p>Nurmesnevan tuulivoimahankkeeseen suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee Haapajärven Korteperän hankealueen läpi. Infinergies Finland Oy pyytää huomioimaan jatkosuunnittelussa Korteperän hankealueen suunnitelmat, eritoten turvaetäisyydet tuulivoimaloihin.</p> <p>Pyydämme myös huomioimaan riittävät turvaetäisyydet sähkönsiirtolinjan eteläpuolella sijaitsevaan Pyhjärven Kokkopetäikön tuulivoimahankkeeseen.</p> <p>Toimitamme pyydettäessä mielellämme Korteperän ja Kokkopetäikön hankkeita koskevia paikkatietoaineistoja Nurmesnevan hanketoimijalle.</p>	<p>Sitowise on yhteydessä Infinergies Finlandiin Korteperän ja Kokkopetäikön hankkeiden paikkatiedoista.</p>